

גִּפְּן לֹא נִטְעַת אֶלָּא בְּמִינָה וְלֹא בְּמִין אַחֵר, כִּף אִשָּׁה כְּשֶׁרָה לֹא תַעֲשֶׂה נְטִיעוֹת עִם אִישׁ אַחֵר; מֵה גִּפְּן אֵין בָּהּ הִרְפָּכָה מֵעֵץ אַחֵר, אִף כִּף אִשָּׁה כְּשֶׁרָה גַם כִּף. רָאָה מֵה שְׂכָרָה: בְּנִיף כְּשֶׁתִּילִי זִיתִים. מֵה זִיתִים אֵין עֲלֵיהֶם נוֹפְלִים כֹּל יָמוֹת הַשָּׁנָה וְכֹלֶם קְשׁוּרִים (בסר) תְּמִיד, אִף כִּף בְּנִיף כְּשֶׁתִּילִי זִיתִים סָבִיב לְשִׁלְחָנָךְ. מֵה כְּתוּב אַחֲרָיו? הִנֵּה פִי כֵן יִכְרֵף גָּבֵר יָרָא ה'. מֵה זֶה הִנֵּה פִי כֵן יִכְרֵף גָּבֵר? הִנֵּה כֵן הִזֵּה צָרִיף (לכתב)! אֶלָּא לְרַבּוֹת דְּכָר אַחֵר שְׁלֹמֹדְנוּ זֶה מִמֶּנָּה, שְׁפָל זְמַן שֶׁהַשְּׂכִינָה הִיָּתְה צְנוּעָה בְּמִקּוּמָה כְּרֵאוּי לֵה כְּכֹיכּוֹל - בְּנִיף כְּשֶׁתִּילִי זִיתִים, אֱלוֹ יִשְׂרָאֵל כְּשֶׁשְׂרוּיִים בְּאַרְצָן. סָבִיב לְשִׁלְחָנָךְ - שְׁאוּכְלִים וְשׁוֹתִים וּמְקַרְיָבִים קְרַבְנוֹת וּשְׁמַחִים לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמִתְבָּרְכִים עֲלֵיוֹנִים וּתְחַתּוֹנִים בְּגִלְלָם.

אַחֵר שִׁיָּצְאָה הַשְּׂכִינָה וְגָלוּ יִשְׂרָאֵל מֵעַל שִׁלְחַן אֲבִיהֶם, וְהֵם בֵּין הַעַמִּים וְצוֹחִים כֹּל יוֹם, וְאֵין מִי שִׁישְׁגִיחַ בָּהֶם פֶּרֶט לְקַבְּ"ה, שְׁפָתוֹב (ויקרא כו) וְאִף גַם זֹאת בְּהִיוֹתָם בְּאַרְצָן אוֹיְבֵיהֶם וְגו'. וְרֵאוּנוּ כִּמָּה קְדוּשִׁים עֲלֵיוֹנִים מֵתוּ בַּגְּזֵרוֹת תְּקִיפּוֹת, וְכֹל זֶה מִשׁוּם עֲנֹשׁ הַתּוֹרָה שֶׁלֹּא קִיְמוּ יִשְׂרָאֵל כְּשֶׁהָיוּ שְׂרוּיִים בְּאַרְצָן הַקְּדוּשָׁה.

רָאָה מֵה כְּתוּב, (דברים כח) תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עֲבַדְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לֵבב מְרַב כֹּל. פְּסוּקָה זֶה הוּא סוּד. תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עֲבַדְתָּ בְּשִׂמְחָה, בְּזִמְן שְׁפָהֲנִים הָיוּ מְקַרְיָבִים קְרַבְנוֹת וְעוֹלוֹת, וְזוֹ הִיא בְּשִׂמְחָה. וּבְטוֹב לֵבב - אֱלוֹ הַלְוִיִּם. מְרַב כֹּל - אֱלוֹ יִשְׂרָאֵל שֶׁהָיוּ אִמְצָעִים בִּינֵיהֶם, וְנִטְלוּ בְּרַכּוֹת מִכָּל הַצְּדִידִים,

כְּגִפְּן, מֵה גִּפְּן לֹא אֲתַנְטֵעָא אֶלָּא בְּזִינָה וְלֹא בְּזִינָא אַחֲרָא. כִּף אֲתַתָּא דְּכְשָׂרָא לֹא תַעֲבַד נְטִיעָן בְּכַר נֶשׁ אַחֲרָא. מֵה גִּפְּן לֹא אִית בִּיהּ רְכִיבָה מֵאִילָנָא אַחֲרָא, אוֹף הָכִי אֲתַתָּא דְּכְשָׂרָא הָכִי נָמִי.

חֲמִי מֵה אַגְרָה, (דף קטו ע"א) בְּנִיף כְּשֶׁתִּילִי זִיתִים. מֵה זִיתִים לֹא נִפְלִי טְרַפְיִיהוּ כֹּל יוֹמֵי שְׁתָּא וְכִלְהוּ קְשׁוּרִין (נ"א בסיר) תְּדִיר, אוֹף הָכִי בְּנִיף כְּשֶׁתִּילִי זִיתִים סָבִיב לְשִׁלְחָנָךְ. מֵה כְּתִיב בְּתַרְיָה הִנֵּה כִי כֵן יִכְרֵף גָּבֵר יָרָא יי. מֵה הִנֵּה כִי כֵן יִכְרֵף גָּבֵר. הִנֵּה כֵן מִיבְעִי לִיָּה. אֶלָּא לְאַסְגָּאָה מְלָה אַחֲרָא דְּאוּלִּיפְנָא דֵּא מִינָה, דְּכֹל זְמַנָּא דְּשְׂכִינְתָּא הוּה צְנִיעָא בְּאַתְרָה פְּדָקָא חֲזִי לֵה כְּכֹיכּוֹל בְּנִיף כְּשֶׁתִּילִי זִיתִים אֱלִין יִשְׂרָאֵל כֹּד שְׂרָאן בְּאַרְעָא. סָבִיב לְשִׁלְחָנָךְ. דְּאַכְלִי וְשְׁתָּאן וּקְרַבִּין קְרַבְנִין וְחֲדָאן קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא, וּמִתְבָּרְכִין עֲלֵאִין וְתַתְּאִין בְּגִינֵיהוּ.

דְּבַתָּר דְּשְׂכִינְתָּא נִפְקַת, אַתְגָּלוּ יִשְׂרָאֵל מֵעַל פְּתוּרָא דְּאַבוּהוּן וְהוּוּ בִינֵי עַמְמָיָא וְצוּוחִין כֹּל יוֹמָא וְלִית דְּאַשְׁגַּח בְּהוּ בַר קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא דְּכְתִיב (ויקרא כו) וְאִף גַם זֹאת בְּהִיוֹתָם בְּאַרְצָן אוֹיְבֵיהֶם וְגו'. וְחֲמִינָן כְּמָה קְדִישִׁין עֲלֵאִין מִיתוּ בַּגְּזֵרִין תְּקִיפִין, וְכֹל דֵּא בְּגִין עוֹנְשָׁא דְּאוּרִייתָא דְּלֹא קִיְמוּ יִשְׂרָאֵל כֹּד הוּוּ שְׂרָאן בְּאַרְעָא קְדִישָׁא.

חֲמִי מֵה כְּתִיב, (דברים כח) תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עֲבַדְתָּ אֶת יי אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לֵבב מְרַב כֹּל. הָאִי קָרָא אִיהוּ רְזָא, תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עֲבַדְתָּ בְּשִׂמְחָה, בְּזִמְן דְּכַהֲנֵי הוּוּ קְרַבִּין קְרַבְנִין וְעֲלוּן וְדָא הִיא בְּשִׂמְחָה. וּבְטוֹב לֵבב, אֱלִין לִיּוֹאִי. מְרַב כֹּל, אֱלוֹ יִשְׂרָאֵל דְּהוּוּ אִמְצָעִים בִּינֵיהוּ וְנִטְלוּ בְּרַכּוֹת מִכָּל סְטְרִין. דְּכְתִיב,

שְׁכַתוּב (ישעיה ט) הַרְבִּית הַגּוֹי לֹו
הַגְּדֻלַּת הַשְּׂמֹחָה. אֵלֹו הַפְּהִנִים.
שְׂמָחוּ לְפָנָי כְּשִׂמְחַת בְּקִצִיר -
אֵלֹו יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּרַךְ לָהֶם אֶת תְּבוּאַת הַשְּׂדֵה
וְנוֹתְנִים מֵעֶשֶׂר מִן הַכֹּל. כַּאֲשֶׁר
יְגִילוּ בְּחֻלְקֵם שְׁלָל - אֵלֹו לְוִים
שְׁנוּטִלִים מֵעֶשֶׂר מִתּוֹךְ הַגֵּרִין.

דָּבָר אַחַר הַרְבִּית הַגּוֹי - אֵלֹו
יִשְׂרָאֵל שְׂאֵמוּנַת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא עֲלֵיהֶם פְּרָאוֹי. לֹו הַגְּדֻלַּת
הַשְּׂמֹחָה - זֹהוּ דְרַגַּת הַרְאֵשׁ
הַעֲלִיּוֹן שֶׁל אַבְרָהָם שְׁנִדְבַק בָּהּ,
שֶׁהוּא גְדוֹל, וְחִדּוּה נִמְצָאָת בּוֹ.
שְׂמָחוּ לְפָנָי - בְּשַׁעַה שְׁעוֹלִים
לְהִדְבֵק בָּךְ. כְּשִׂמְחַת בְּקִצִיר - זֹו
כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל שְׂשִׂמְחַת הַקִּצִיר
הִיא שְׁלָה. כַּאֲשֶׁר יְגִילוּ בְּחֻלְקֵם
שְׁלָל - כַּאֲשֶׁר יְגִילוּ אֵלֹו שְׂאֵר
הַצְּבָאוֹת וְהַמְרַפְבוֹת לְמִטָּה בְּזִמְן
שְׂמַחְלָקִים שְׁלָל וְטוֹרְפִים טָרַף
בְּרֵאשִׁית הַכֹּל.

רְבִי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קיט)
עַת לַעֲשׂוֹת לְה' הַפְּרוּ תוֹרַתְךָ.
מַה זֶה עַת לַעֲשׂוֹת לְה'? אֵלֹא
הַרִי פְרִשׁוּהָ, אֲבָל עַת - זֹו כְּנִסַּת
יִשְׂרָאֵל שְׁנִקְרָאת עַת, כְּמוֹ
שְׁנִאָמַר (ויקרא טו) וְאֵל יִבֵּא בְּכָל עַת
אֵל הַקִּדָּשׁ. מַה זֶה וְאֵל יִבֵּא בְּכָל
עַת? כְּמוֹ שְׁנִאָמַר (משלי ז) לְשִׂמְךָ
מֵאִשָּׁה זָרָה. וְזֹהוּ (ויקרא י) וַיִּקְרִיבוּ
לְפָנָי ה' אֵשׁ זָרָה וְגו'. מַה הַטַּעַם
עַת? מִשּׁוֹם שִׁישׁ לָהּ עַת וְזִמְן
לְכָל לְהִתְקַרֵב לְהַיּוֹת מֵאִירָה
וְלִהְתְּחַבֵּר פְּרָאוֹי, כְּמוֹ שְׁנִאָמַר
(תהלים טט) וְאֵנִי תִפְלְתִי לְךָ ה' עַת
רְצוֹן.

לַעֲשׂוֹת לְה', כְּמוֹ שְׂכַתוּב
(שמואל ב ח) וַיַּעַשׂ דָּוִד שֵׁם. שְׁכָל
מִי שְׂשִׂמְחַת בְּתוֹרָה כְּאֵלֹו עֲשֵׂה
וְתַקֵּן אֶת הָעַת הַזֹּאת לְחַבֵּר אוֹתָהּ.
עִם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא (תפארת).
וְכָל כֶּף לְמָה? מִשּׁוֹם שֶׁהַפְּרוּ
תוֹרַתְךָ, דְּאֵילוּ לֹא הַפְּרוּ תוֹרַתְךָ לָא אֲשַׁתְּפַח

יִשְׁעִיה ט) הַרְבִּית הַגּוֹי לֹו הַגְּדֻלַּת הַשְּׂמֹחָה. אֵלִין
פְּהִנִי. שְׂמָחוּ לְפָנָי כְּשִׂמְחַת בְּקִצִיר, אֵלֹו
יִשְׂרָאֵל דְּקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְרִיךְ לֹון עֲבוּרָא
דְּחֻלְקָא וַיְהִי מֵעֶשֶׂרָא מִכְּלָא. כַּאֲשֶׁר יְגִילוּ
בְּחֻלְקֵם שְׁלָל. אֵלִין לְיוֹאֵי דְנִטְלָא מֵעֶשֶׂרָא
מִגּוֹ אֲדָרָא.

דָּבָר אַחַר הַרְבִּית הַגּוֹי. אֵלִין יִשְׂרָאֵל
דְּמַהִימְנוּתָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
עֲלֵיהוּ כְדָקָא חֲזִי. לֹו הַגְּדֻלַּת הַשְּׂמֹחָה, דָּא
אִיהוּ דְרַגָּא רִישָׁא עֲלָאָה דְאַבְרָהָם דְאַתְדִּבֵּק
בָּהּ, דְאִיהוּ גְדוֹל וְחִדּוּה בִיה אֲשַׁתְּפַח.

שְׂמָחוּ לְפָנָי, (דף קטז ע"ב) בְּשַׁעַתָּא דְסִלְקִין
לְאַתְדִּבְקָא בָךְ. כְּשִׂמְחַת בְּקִצִיר, דָּא
כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל דְשִׂמְחַת בְּקִצִיר דִּילִיה הָוָה.
כַּאֲשֶׁר יְגִילוּ בְּחֻלְקֵם שְׁלָל. כַּאֲשֶׁר יְגִילוּ, אֵלִין
שְׂאֵר חִילִין וְרִיתִיכִין לְתַתָּא בְּזִמְנָא דְמַחְלָקֵי
שְׁלָל וְטוֹרְפֵי טוֹרְפָא בְּרֵאשִׁיתָא דְכֻלָּא.

רְבִי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קיט) עַת לַעֲשׂוֹת
לְוִי הַפְּרוּ תוֹרַתְךָ. עַת לַעֲשׂוֹת לְוִי מַהוּ.
אֵלֹא הָא אוּקְמוּהָ. אֲבָל עַת, דָּא כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל
דְּאִקְרִי עַת. כְּמַה דְאַתְ אָמַר, (ויקרא טז) וְאֵל יִבֵּא
בְּכָל עַת אֵל הַקִּדָּשׁ. מֵאִי וְאֵל יִבֵּא בְּכָל עַת.
כְּמַה דְאַתְ אָמַר, (משלי ז) לְשִׂמְךָ מֵאִשָּׁה זָרָה.
וְדָא הוּא (ויקרא י) וַיִּקְרִיבוּ לְפָנָי יי אֵשׁ זָרָה וְגו'.
מֵאִי טַעְמָא עַת. בְּגִין דְאִית לָהּ עַת וְזִמְן לְכֻלָּא
לְקַרְבָּא לְאַתְנַהְרָא לְאַתְחַבְרָא כְדָקָא יְאוּת.
כְּמַה דְאַתְ אָמַר, (תהלים טט) וְאֵנִי תִפְלְתִי לְךָ יי עַת
רְצוֹן.

לַעֲשׂוֹת לְוִי כְּמַה דְכָתִיב, (שמואל ב ח) וַיַּעַשׂ דָּוִד
שֵׁם. דְּכָל מָאן דְּאַשְׁתַּדֵּל בְּאוּרִייתָא
כְּאֵילוּ עֵבִיד וְתַקֵּן הָאִי עַת לְחַבְרָא לָהּ
בְּקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. וְכָל כֶּף לְמָה בְּגִין דְּהַפְּרוּ
תוֹרַתְךָ, דְּאֵילוּ לֹא הַפְּרוּ תוֹרַתְךָ לָא אֲשַׁתְּפַח